



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 85/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej, zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **H Point, s. r. o.**, Magnezitárska 11, Košice, IČO 43 838 286, zastúpenej **AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o.**, Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Róbert Ružbašán, proti uzneseniu Okresného súdu Košice II č. k. 31 Cb 115/2019 z 5. mája 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 31 Cb 115/2019 z 5. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Žiada tiež o priznanie náhrady trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd viedol pod sp. zn. 31 Cb 115/2019 konanie vo veci zaplata 552,82 eur s príslušenstvom, v ktorom mala sťažovateľka procesné postavenie žalobkyne. Okresný súd rozsudkom č. k. 31 Cb 115/2019 z 11. novembra 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobe vyhovel a sťažovateľke priznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Okresný súd uznesením č. k. 31 Cb 115/2019 z 12. februára 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie VSÚ“) rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 16,50 eur a iné trovy vo výške 222,34 eur.

4. Proti uzneseniu VSÚ podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že súd pri svojom právnom posúdení aplikoval nesprávnu právnu normu pri rozhodovaní o trovách konania, keďže v odôvodnení napadnutého uznesenia opakovane poukazuje na § 254 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

6. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd postupoval priamo v rozpore s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ktorá priamo ustanovuje, v ktorom prípade možno označiť vykonanú poradu s klientom za úkon právnej služby, na základe ktorej má advokát nárok na odmenu. V danom prípade predpoklady na priznanie odmeny pre advokáta za úkon právnej služby (porada s klientom) boli bez pochyby naplnené, a preto je podľa nej evidentná zrejma nesprávnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

7. Sťažovateľka tiež namieta absenciu odôvodnenia napadnutého uznesenia, z akého dôvodu v danom prípade sťažovateľka nemá nárok na náhradu trov konania za úkon právnej pomoci – poradu s klientom, keďže okresný súd „... len stroho uvádza, že súdu je z vlastnej činnosti známe, že žalobca, zastúpený stále tým istým právnym zástupcom podáva proti žalovanému žaloby na súd v niekoľkých desiatkach až stovkách prípadov, pričom všetky tieto žaloby vychádzajú z rovnakých skutkových okolností a závisia od (takmer) totožného právneho posúdenia“. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia podľa jej názoru nevyplýva, z akých konkrétnych súdnych sporov vychádzal a aké konkrétne porady s klientom v týchto sporoch mala absolvovať so svojím právnym zástupcom.

8. Napadnuté uznesenie okresného súdu predstavuje podľa sťažovateľky extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich civilné sporové konanie spôsobené nesprávnou interpretáciou a aplikáciou príslušných ustanovení právnych predpisov, ako i nedostatočným odôvodnením, ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu o zamietnutí jej sťažnosti a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

10. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľky nie je vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu odôvodnená, preto podrobil ústavnému prieskumu výlučne napadnuté uznesenie okresného súdu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

12. Ústavný súd opakovane (z novšej judikatúry porov. medzi mnohými napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017, II. ÚS 566/2018, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 178/2019) judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

13. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

14. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľky poukazuje ústavný súd na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorej uvádza:

„Súd na tomto mieste považuje za potrebné zdôrazniť, že z odôvodnenia uznesenia o výške trov konania nevyplýva, že podľa názoru súdu obsadeného vyššou súdnou úradníčkou by sa klient nemal radiť so svojím právnym zástupcom. Súd nepochybnil, či netvrdil ani to, že by porada s klientom nebola uskutočnená v súlade so zákonom o advokácii, že by trovy konania neboli riadne vyčíslené, zdokladované či nehospodárne, prípadne, že by žalovaný nemohol uplatniť svoje právo na právnu pomoc. Ak takýto záver z uznesenia o výške trov konania žalobcovi vyplynul, nepochopil ho správne... Podstata tkvie v tom, že ak úkon právnej služby nespĺňa niektoré z kritérií stanovených v ust. § 254 CSP, v danom prípade účelnosť, nemožno racionálne očakávať, že odmenu za takýto úkon, bude hradíť v konaní neúspešná strana.

Pre lepšie pochopenie súd uvádza, že vyhláška č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ráta s úkonmi, ktoré sú vyslovene vo vzťahu medzi klientom a jeho advokátom. Nie každý, aj keď preukázateľne uskutočnený úkon právnej služby, možno automaticky považovať za trovy konania, ktoré má v konaní úspešnej strane nahradiť strana, ktorá nebola úspešná. Určitý úkon právnej služby možno považovať za trovy konania až ak kumulatívne spĺňa všetky kritériá vyžadované ust. § 254 CSP. To v danom prípade nebolo splnené.

Za iných okolností by sa vo všeobecnosti porada s klientom vzhľadom na fázu konania po podaní odporu, javila ako účelná. Podľa názoru súdu obsadeného zákonnou sudkyňou, súd v uznesení napadnutom sťažnosťou vyčerpávajúco odôvodnil prečo, napriek podanému odporu žalovaným, súd odmenu za poradu s klientom v konaní úspešnému žalobcovi nepriznal. Pokiaľ ide o účelnosť porady, súd odkazuje žalobcu na odôvodnenie uvedené v uznesení napadnutom sťažnosťou, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje.“

15. Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu je zrejmé, že okresný súd sa zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom i vysporiadal s námietkou sťažovateľky súvisiacou s účelnosťou úkonu právnej pomoci – porady s klientkou po podaní odporu, pričom sa plne stotožnil s uznesením VSÚ, ktorý bez konkretizovania jednotlivých súdnych konaní okrem iného uviedol, že „... žalobca, zastúpený stále tým istým právnym zástupcom, podáva proti žalovanému žaloby na súd v niekoľkých desiatkach až stovkách prípadov, pričom všetky tieto žaloby vychádzajú z rovnakých skutkových okolností a závisia od (takmer) totožného právneho posúdenia. Z popisu porád uskutočnených vždy pred vyjadrením žalobcu k odporu vyplynulo, že právny zástupca žalobcu zakaždým prerokúva so žalobcom, konzultuje, pouča ho a vysvetľuje mu tie isté, resp. obdobné skutočnosti so žiadnymi, prípadne len minimálnymi odchýlkami pre ten ktorý prípad. Žalobca po týchto početných, vysoko odborných právnych poradách presahujúcich v každom jednotlivom prípade vždy viac než jednu hodinu, musí byť s danou problematikou vyčerpávajúco oboznámený...“, a dospel k záveru, že ide o obdobnú vec a účelnosť posudzovaného úkonu nie je odôvodnená. Z napadnutého uznesenia nevyplýva, že by okresný súd negoval samotný úkon právnej pomoci, resp. nárok advokáta na odmenu zaň, ako uvádza sťažovateľka, v okolnostiach posudzovanej veci však vyhodnotil úkon ako neúčelný vo vzťahu k uplatneniu práv sťažovateľky v civilnom sporovom konaní.

16. Pre posúdenie zachovania práva na spravodlivý proces, ako aj základného práva na súdnu ochranu je relevantné, že pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania okresný súd účelnosť úkonov právnej služby posúdil a zohľadnil napriek zovšeobecňujúcemu odôvodneniu vo vzťahu k úkonu porady s klientkou po podaní odporu protistranou. Ústavný súd v nadväznosti na už uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietku sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie ňou označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru absenciou bližšej špecifikácie súdnych konaní v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k posúdeniu účelnosti trov právneho zastúpenia v predmetom konaní okresného súdu z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať jej rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietku proti rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej. Uplatňujúc východiská svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd zastáva preto názor, že v danom prípade nejde o nedostatok takej intenzity, na základe ktorého by mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti reálne dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Opačný prístup k posudzovaniu námietky sťažovateľky by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyústil by do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštalácie v rámci sústavy všeobecných súdov.

17. Za nedôvodnú považuje ústavný súd i námietku sťažovateľky týkajúcu sa aplikácie nesprávnej právnej normy pri rozhodovaní o trovách konania, keďže v odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd opakovane poukazuje na § 254 CSP. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vrátane citácie dotknutých ustanovení Civilného sporového poriadku jednoznačne vyplýva, že ide o zrejmu nesprávnosť (chybu v písaní) v písomnom vyhotovení uznesenia.

18. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov v súvislosti s rozhodovaním o výške náhrady trov konania, nemožno mu pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle, a je preto potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

19. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a označeným základným právom podľa ústavy, ako aj právom podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu